

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Quibusdam præmissis referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

nostra, æternum gloria pondus operatur in nobis. Et D. Bernardus serm. 1. de diversis: *Transit hora, transit & pœna, non sic gloria, non sic remuneratio, non sic merces ipsa laboris: nescit finem, manet tota simul, & manet in æternum: guttatim pœna bibitur, per minutas transit; at in remuneratione torrens est voluptatis, & fluminis impetus, torrens inundans letitia, flumen gloriæ, flumen pacis.* Ergo in operibus iustorum supernaturalibus, non est condignitas seu proportio cum beatitudine supernaturali.

118. Ad objectionem respondeo primò cum D. Thoma hic art. 3. ad 1. quod Apostolus loquitur de passionibus Sanctorum secundum earum substantiam, non verò ut à gratia & charitate procedunt; sic enim cum gloria habent condignitatem & proportionem, ut supra ostensum est. Secundò dici potest, Apostolum excludere solum condignitatem, secundum quod significat æqualitatem rei ad rem, non verò secundum quod importat solum æqualitatem proportionis, quæ sufficit ad rationem meriti de condigno, ut ex supra dictis patet. In eodem sensu intelligi & explicari possunt SS. Patrum testimonia ibidem adducta.

Ad confirmationem, concessio Antecedente, nego Consequentiam, quia ut diximus, ad meritum de condigno vitæ æternæ non est necessaria æqualitas operum nostrorum quantum ad omnia, sed sufficit æqualitas quantum ad id ex quo desumitur valor & æstimatio illorum, quod est præcipue gratia & charitas. Addo quod, opera iustorum, ut à gratia & charitate procedunt, habent quandam proportionem & æqualitatem cum visione beatifica: Tum quia illa, cum sua duratione immutabili & interminabili, in gratia, tanquam fructus in semine, continetur, juxta illud Bernardi serm. 17. in Psal. *Qui habitat: Latet gloria fratres mei, abscondita nobis est in tribulatione, in momentaneo hoc latet æternitas, in hoc levi pondus sublime & supra modum.* Tum etiam quia gratia & charitas ex propria natura, & quantum est de se, petunt mensurari duratione immutabili & interminabili, nimirum æternitate participatâ, quamvis hic in statu viæ per accidens, ratione subiecti in quo sunt, corruptibiles sint, & tempore mensurentur.

119. Obijcitur secundò: Deus ex communi Theologorum sententia, remunerat iustorum opera ultra condignum: Ergo non est in operibus iustorum vera condignitas ad præmium.

Sed nego Consequentiam: Deum enim remunerare bona opera iustorum ultra condignum, non ita accipiendum est, quasi illa non sint digna præmio vitæ æternæ, sed quod ultra præmium, quod ex condigno meritis bonis debetur, Deus ex mera libertate & magnificentia, aliquem gloriæ gradum adjungat, ut sic reddat non solum mensuram confertam, quâ æqualitas præmij ad meritum designatur, sed etiam coagitatam & superfluentem, per quod denotatur aliquis excessus supra æqualitatem.

120. Ex quo intelliges, retributionem præmij in Deo esse & à iustitia, & à liberalitate; à iustitia quidem, quatenus tantum gloriæ confert iustis, quantum habent meriti, ita quod meritum ipsorum aliquo sibi debito non fraudet; à liberalitate verò, quatenus tribuit plusquam debeat, & præmiat ultra condignum. Unde Fulgentius lib. 1. ad Monimum cap. 10. reddens rationem cur vita æterna dicatur gratia, cum merces sit meriti, ita

A loquitur: Gratia autem ipsa non injuste dicitur, quia non solum donis suis (id est meritis nostris, quæ Dei dona sunt, ratione gratiæ à qua procedunt) Deus dona sua reddit: sed quia tantum etiam ipsi gratia divina retributionis exuberat, ut incomparabiliter atque ineffabiliter omne meritum, quantumvis bonum, & ex Deo data, humana voluntatis, atque operationis, excedat.

ARTICVLVS VI.

Utrum actus elicitus à virtutibus acquisitis, vel infusus, sint meritorij de condigno vitæ æternæ, sine imperio, seu relatione actuali, vel saltem virtuali charitatis?

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententia.

Suppono primò, virtutes alias esse theologicas, quæ habent Deum pro objecto immediato & specificativo; alias morales, quæ ordinant & perficiunt hominem in ordine ad bonum honestum & rationi consonum: & istas adhuc esse duplicis generis; aliquæ enim sunt naturales & acquisitæ, quæ regulantur per rationem & prudentiam naturalem; aliæ supernaturales & per accidens infusæ, quæ regulantur per fidem, & prudentiam infusam & supernaturalem.

Suppono secundò, triplicem posse dari relationem seu ordinationem actus in Deum; nempe habitualem, quæ non est aliud quam ipse habitus gratiæ & charitatis, in subiecto operante residens, & ejus actum concomitans, non tamen in ipsum influens; actualem, quæ fit medio actu charitatis, per quem operatio quæ eligitur, in Deum ut ultimum finem refertur; & virtualem, quæ continetur in virtute actus præcedentis, per quem talis operatio in Deum fuit relata.

Suppono tertio, ad hoc ut actus nostri sint meritorij de condigno vitæ æternæ, non requiri necessariò actualem charitatis ordinationem seu relationem, sed sufficere virtualem, in virtute actus charitatis præteriti remanentem. Ita expressè docet S. Thomas in 2. dist. 38. quæst. 1. art. 1. ad 4. his verbis: *Ad hoc quod alicujus actionis finis sit Deus vel charitas, non oportet quod agendo illam actionem, aliquis de Deo vel de charitate cogitet; nec iterum sufficit, quod aliquis in habitu tantum Deum vel charitatem habeat; quia sic etiam actum venialis peccati aliquis in Deum ordinaret, quod falsum est: sed oportet quod prius fuerit cogitatio de fine, qui est charitas vel Deus, & quod ratio actiones sequentes in hunc finem ordinaverit, ita quod rectitudo illius ordinationis in actionibus sequentibus salvetur; ut patet in exemplo quod Avicenna ponit de arifice, qui si dum opus suum exercet, semper de regula artis cogitaret, multum in opere impediretur, sed sicut prius excogitavit per regulas artis, ita postmodum operatur. & sic in opere ejus rectitudo artis salvatur. Similia habet dist. 40. quæst. unica art. 5. ad 6. ubi sic discurre: *Non sufficit omnino habitualis ordinatio actus in Deum, quia ex hoc quod est in habitu, nullus meretur, sed ex hoc quod actu operatur: nec tamen**

oportet quod intentio actualis ordinans in finem ultimum, sit semper conjuncta cuilibet actioni, quæ dirigatur in aliquem finem proximum, sed sufficit quod aliquando actualiter omnes illi fines in finem ultimum referantur.

134. Ratio etiam id suadet: Nam ut causa influat in effectum, sufficit quod permaneat in se, vel in sua virtute: Ergo ut charitas censeatur influere in nostros actus, eosque imperare, satis est quod remaneat virtualiter in virtute alicujus actus præteriti: præsertim quia moraliter impossibile est, hominem quando bona operatur, semper intendere in finem charitatis. Unde S. Thomas 2. 2. qu. 83, art. 13. loquens de oratione, docet ad ejus meritum sufficere primam intentionem in principio habitam, neque requiri actuale, formalem, & continuatam. His pro intelligentia & explicatione tituli præmissis.

135. Circa propositam difficultatem tres versantur celebres sententiæ. Prima docet opera moraliter bona, seu actus elicitos à virtutibus moralibus, etiam acquisitis, esse meritorios de condigno vitæ æternæ, absque ullo influxu, etiam virtuali, charitatis; dummodo supponant habitum illius in subiecto operante, per quem habitualiter in Deum ordinentur. Ita Vazquez hic disp. 207. per totam, & Gabriel à S. Vincentio in tract. de gratia disp. 21. quæst. 3. pro hac sententia referens Sotum lib. 3. de natura & gratia cap. 4. sed immerito, cum ibi expresse doceat ad meritum requiri quod opus procedat ex gratia, & improber distinctionem eorum qui dicunt, opus meritorium debere quidem procedere ab eo qui est in gratia, sed non ab ipsa gratia.

Secunda fatetur quidem necessariam esse relationem virtutem charitatis, vel saltem alterius virtutis infusæ, ut opera bona virtutum moralium acquisitarum sint meritoria de condigno vitæ æternæ; sed contendit actus virtutum infusarum, factos ab homine grato, esse meritorios de condigno supernaturalis beatitudinis, ex vi suæ bonitatis intrinsecæ, absque ulla relatione actuali aut virtuali in Deum ut finem ultimum, quæ per actum charitatis præsentem, vel præteritum illis adveniat. Hanc tenent Suarez lib. 12. de gratia cap. 8. 9. & 10. Marcus à Serra hic art. 4. dubio 1. & Philippus à S. Trinitate disp. 7. dubio 5.

Tertia asserit nullum actum virtutis infusæ, & multò minus virtutis moralis acquisitæ, esse meritorium de condigno vitæ æternæ, absque aliquo imperio seu relatione, saltem virtuali, actus charitatis; eique soli deberi præmium essentiale beatitudinis; aliis autem virtutibus, nisi ab illa imperentur, præmium duntaxat accidentale concedi. Hanc sententiam defendunt communiter Thomistæ cum Angelico Præceptore, locis infra referendis, & cum Doctore Seraphico in 2. dist. 4. art. quæst. 3. ubi illam expresse docet. Hos sequuntur Bellarminus lib. de justifi. cap. 15. Valentia in præsentia puncto 3. Lorca disp. 48. & alij. Unde temeraria & intolerabilis est censura Suaris, loco citato, cap. 8. num. 9. dicentis, hanc sententiam esse improbabilem & intolerabilem, & parum consentaneam videri Scripturis, & communi sensui Ecclesie, & Patrum.

S. II.

Vazquezij sententia rejicitur.

136. Ico primò: Ut actus virtutum moralium acquisitarum sint meritorij de condigno vitæ æternæ, non sufficit habitualis relatio in finem supernaturalem, sive concomitantia habitus charitatis; sed ejus imperium saltem virtuale requiritur.

Probatur primò ex Scriptura, quæ quando bonis operibus promittit vitam æternam, semper addit hanc conditionem, si fiant in nomine Christi, vel propter Christum, aut propter gloriam Dei, ut Luca 9. Qui recipit unum ex his pusillis in nomine meo, me suscipit: Matth. 19. Omnis qui reliquerit patrem, & matrem, &c. propter nomen meum, vitam æternam possidebit: Marci 9. Quisquis potum dederit vobis calicem aqua in nomine meo, non perdet mercedem suam.

137. Confirmatur ex Apostolo 1. ad Corinth. 10. & ad Coloss. 3. sedulo monente fideles, ut quidquid faciunt, in nomine Domini, & gloriam Dei agant: hoc autem non tam sollicitè ab ipsis requireret, si ad meritum nostrorum operum non esset necessarium, sed sufficeret concomitantia habitus charitatis, & habitualis relatio in finem supernaturalem: Ergo illa non sufficit, sed requiritur insuper imperium saltem virtuale charitatis.

138. Probatur secundo ex D. Thoma locis in tertia suppositione relatis, ubi expresse docet, habitualement ordinationem actus in Deum ad meritum non sufficere: idque probatur, tum quia ex hoc quod est in habitu nullus meretur, sed ex eo quod actu operatur: tum etiam quia alias peccatum veniale hominis iusti esset meritorium, utpote à subiecto habitualiter relato in ultimum finem proveniens. Item hic art. 4. ait quòd Meritum vitæ æternæ primò pertinet ad charitatem, ad alias autem virtutes secundariò, secundum quod earum actus imperantur à charitate: At imperium non solum dicit habitualement ordinationem charitatis, sed etiam actualement ejus motionem, vel saltem virtualem: Ergo ad meritum, virtualement saltem charitatis motionem requirit.

139. Probatur tertio ratione quam insinuat Durandus in 2. dist. 40. quæst. 2. num. 11. Infidelitas, vel status peccati mortalis, concomitans bona opera moralia ordinis naturalis, non vitiat illa, nec facit ea demeritoria, nisi aliquo modo informet ea, referendo in finem malum: Ergo pariter gratia & charitas, concomitans actus virtutum moralium acquisitarum, non dignificabit illos, nec faciet meritorios vitæ æternæ, nisi ea informet per virtualement saltem relationem ad Deum ultimum finem.

140. Probatur quartò: Ut actus nostri sint meritorij de condigno vitæ æternæ, requiritur ut fiant in obsequium Dei, cum una ex conditionibus ad meritum requisitis sit, ut actus fiat in obsequium ejus à quo merces exigitur, ut art. 2. conclus. 3. declaravimus: Sed actus nostri non possunt fieri in obsequium Dei, nisi ad ipsum formaliter vel saltem virtualiter ordinentur: Ergo ad meritum de condigno vitæ æternæ, virtualis saltem in Deum ut finem ultimum relatio requiritur.

141. Denique suaderi potest conclusio ratione fundamentalis. Ut actus virtutum moralium acquisitarum sint meritorij vitæ æternæ, necesse est quòd sint supernaturales quoad modum: Sed hoc